

دانستنی‌های حقوقی و قانونی برای پزشکان و پیراپزشکان

چهارمین ویرایش

دکتر فاضل گوارزی

متخصص پزشکی قانونی و مسمومیت‌ها - عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

دکتر علی محمد علی محمدی

متخصص پزشکی قانونی و مسمومیت‌ها

محمد کاظمی

کارشناس حقوق

عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: دانستنی های حقوق برای پزشکان و پیراپزشکان / گردآورنده: فاضل گودرزی، علی محمد علی محمدی، محمد کاظمی
مشخصات نشر	: تهران، کتاب آوا، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	: ۲۲۴ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۴۸۷-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
شناسه افزوده	: دکتر علی محمدی، علی محمد، ۱۳۵۶
شناسه اقتباس	: کاظمی، محمد، ۱۳۵۱
موضوع	: پزشکی - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	: پزشکی - خدمات - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	: خدمات (حقوق) - ایران
رده بندی کنگره	: KMF ۹۶/۱۸۰۹۷
رده بندی دیویی	: ۴/۵۵۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۲۶۰۱۸

دانستنی های حقوقی و قانونی برای پزشکان و پیراپزشکان

انتشارات کتاب آوا

مؤلفان:	دکتر فاضل گودرزی - دکتر علی محمدی - محمد کاظمی
ناشر:	کتاب آوا
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۸
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	۳۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۴۸۷-۲

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن بست حقیقت، پلاک ۴، طبقه ۲، واحد ۴
شماره های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگار: ۶۶۴۶۱۱۵۸

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام شهر، خیابان صیاد شیرازی (خیابان دانشگاه) داخل کوچه فرمانداری
تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری فایل الکترونیکی، یا چاپ و نشر کاغذی آن بدون مجوز ناشر، به هر شکل، اعم از قابل، سبب دی، افست، رسوگراف فتوکپی، زیراکس یا وسایل مشابه، به صورت متن کامل یا صفحاتی از آن، تحت هر نام اعم از کتاب، راهنما، جزوه، یا وسیله کمک آموزشی، در فضای واقعی یا مجازی، و همچنین توزیع، فروش، عرضه یا ارسال اثری که بدون مجوز ناشر تولید شده، موجب پیگرد قانونی است.

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه
۱۲.....	فصل اول جرم چیست؟ مجرم کیست؟
۱۵.....	جرم و ارکان آن
۱۵.....	مجرم کیست؟
۱۵.....	شریک و معاون جرم:
۱۷.....	فصل دوم: دادسرا دادگاه
۱۹.....	دادسرا و مقامات آن:
۱۹.....	مقامات دادسرا:
۲۰.....	دادگاه و انواع آن
۲۳.....	فصل سوم: مبانی مسئولیت پزشکی
۲۵.....	مفهوم و معیار سنجش خطای پزشکی
۲۵.....	مصادیق عمومی خطای پزشک
۲۹.....	دیدگاه قائلین به «تعهد به نتیجه»
۲۹.....	دیدگاه معتقدان به «تعهد به وسیله»
۳.....	۴) مسئولیت انتظامی پزشک
۳.....	۵) مسئولیت کیفری پزشک
۳۳.....	فصل چهارم: درمان
۳۵.....	رضایت به درمان
۳۷.....	قلمرو رضایت
۳۸.....	قطع درمان با رضایت شخصی
۳۹.....	رضایت به قطع درمان بیمار
۴۰.....	نسخه نویسی
۴۴.....	اشتباهات دیداری و شنیداری در نسخه خوانی

۴۴.....	مستندسازی در درمان
۴۶.....	رازداری حرفه‌ای
۴۷.....	قوانین مربوط به رازداری
۴۸.....	سقط جنین
۴۸.....	قانون سقط درمانی
۴۸.....	آتانازی
۴۹.....	گواهی‌ها، پزشکی
۵۲.....	صدور گواهی در مقام کارشناس یا پزشک معتمد
۵۳.....	گواهی خلاف واقع
۵۳.....	مجازات مرتکب جرم در گواهی خلاف واقع
۵۴.....	قوانین تعزیرات مرتکبان اذدارنده مرتبط با گواهی خلاف واقع
۵۵.....	قوانین مربوط به مشاوره با و آنکالی
۵۶.....	قوانین آنکالی
۵۸.....	زمان حضور پزشک آنکال
۶۱.....	فصل اول: تعریف، اهداف
۶۲.....	فصل دوم: وظایف و اختیارات
۶۳.....	فصل سوم - شرایط عضویت
۶۴.....	فصل چهارم ارکان
۶۸.....	فصل پنجم - انتخابات
۷۲.....	فصل ششم - هیئت‌های انتظامی پزشکی
۷۹.....	قانون سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران
۷۹.....	فصل اول - کلیات
۷۹.....	فصل دوم - وظایف سازمان نظام پرستاری ایران
۸۸.....	فصل سوم - تشکیلات
۸۴.....	فصل چهارم - عضویت و انتخابات
۸۶.....	فصل پنجم - موارد متفرقه
۸۷.....	آیین نامه انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای شاغلان حرفه های پزشکی و وابسته
۸۷.....	آیین نامه انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلان حرفه های پزشکی و وابسته..
۸۷.....	فصل اول: تعاریف، شرح وظایف و تخلفات صنفی و حرفه‌ای
۸۷.....	قسمت اول: تعاریف

قسمت دوم: شرح وظایف و تخلقات صنفی و حرفه‌ای.....	۸۷
فصل دوم: مجازات‌های انتظامی.....	۹۰
فصل سوم: رسیدگی به تخلقات.....	۹۱
قسمت اول: مرجع رسیدگی و چگونگی شروع به امر رسیدگی.....	۹۱
قسمت دوم: تجدید نظر خواهی.....	۹۴
فصل چهارم: سایر مقررات.....	۹۴
فصل اول - تعزیرات حکومتی خدمات تشخیصی و درمانی:.....	۹۶
فصل دوم - تعزیرات توزیع و فروش دارو و شیر خشک و ملزومات پزشکی، دندانپزشکی و آزمایشگاهی:.....	۹۹
بخش ۱ - دارو:.....	۹۹
بخش ۲ - شیر، خشک، غذای کودک:.....	۱۰۳
بخش ۳ - لوازم و ملزومات پزشکی، و دندانپزشکی و آزمایشگاهی:.....	۱۰۳
بخش ۴ - شرکت‌های توزیع دارو، شیر خشک و ملزومات پزشکی، دندانپزشکی و آزمایشگاهی:.....	۱۰۴
فصل چهارم - سایر مقررات:.....	۱۰۹
قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی، مواد خوردنی و آشامیدنی و اصلاحات بعدی.....	۱۰۹
فصل اول - مؤسسات پزشکی.....	۱۰۹
فصل دوم - آزمایشگاه تشخیص.....	۱۱۳
فصل سوم - مقررات مربوط به اشتغال پزشکان پیگانه.....	۱۱۵
فصل چهارم - به شرایط ساخت و ورود دارو و فرآورده‌های بیولوژیک، فرآورده‌های.....	۱۱۵
آزمایشگاهی (الحاقی ۲۳/۱/۱۳۶۷).....	۱۳۰
فصل اول - کلیات.....	۱۳۱
فصل دوم - معاینه مشمولان و پرسنل وظیفه.....	۱۳۱
بخش اول - معاینه مشمولان وظیفه.....	۱۳۱
بخش دوم - معاینه و معافیت پرسنل وظیفه درحین خدمت.....	۱۳۳
فصل سوم.....	۱۳۵
بخش اول - بیماریهای عمومی.....	۱۳۵
بخش دوم.....	۱۳۷
بیماریهای غدد مترشحه داخلی.....	۱۳۷

بخش چهارم - بيماريهاي اعصاب و روان.....	۱۴۱
بخش پنجم - بيماريهاي مربوط به جراحي مغزو اعصاب.....	۱۴۴
بخش ششم - تومورهاي خوش خيم و بدخيم.....	۱۴۵
بخش هفتم - بيماريهاي ريه و قفسه صدي.....	۱۴۵
بخش هشتم - بيماريهاي سر و گردن.....	۱۴۷
بخش نهم - بيماريهاي استخوانها (اسكلت).....	۱۴۸
بخش دهم - بيماريهاي شكم و دستگاه گوارشي ورشته جراحي عمومي.....	۱۵۱
بخش يازدهم - بيماريهاي خون.....	۱۵۴
بخش شانزدهم - بيماريهاي دستگاه ادراري تناسلي.....	۱۵۵
بخش سيزدهم - بيماريهاي فك و دهان و دندان.....	۱۵۹
بخش چهاردهم - بيماريهاي چشم و عوارض بينائي.....	۱۶۰
بخش پانزدهم - بيماريهاي گوش و علق و بيني.....	۱۶۴
بخش شانزدهم - بيماريهاي قاب و مخرج.....	۱۶۶
قوانين مجازاتهائى اسلامي مرتبط با كادر درمان.....	۱۷۳
قواعد عمومي ديۀ منافع.....	۱۸۵
قانون مسئوليت مدني.....	۱۸۸
منشور حقوق بيمار در ايران.....	۱۸۹
بينش و ارزش.....	۱۸۹
قانون مجازات خودداري از كمك به مصدومان و رفع مخاطرات جاني.....	۱۹۲
روش برخورد با يك فوتي.....	۱۹۳

فصل پنجم: معاينه پس از مرگ..... ۱۹۷

تعريف مرگ شناسي.....	۱۹۹
تشخيص مرگ.....	۱۹۹
علائم مرگ.....	۲۰۰
الف. سرد شدن جسد.....	۲۰۰
ب. كبودي نعشي.....	۲۰۱
ج. جمود نعشي.....	۲۰۲
علائم ديررس مرگ.....	۲۰۴
موميائي كردن جسد.....	۲۰۵

۲۰۵.....	کالبد گشایی
۲۰۵.....	تعریف کالبد گشایی
۲۰۵.....	انواع اتوپسی
۲۰۵.....	الف. اتوپسی دانشگاهی
۲۰۶.....	ب. اتوپسی بالینی یا بیمارستانی
۲۰۶.....	ج. اتوپسی قانونی
۲۱۰.....	انواع کالبد گشایی
۲۱۱.....	نمونه برداری ری آرمایش ها

۲۱۳..... فصل ششم: وائین مرتبط

۲۱۵.....	مرگ مغزی
۲۱۹.....	برگه های جواز دفن
۲۲۴.....	منابع برای مطالعه بیشتر

مقدمه

پزشکی و مشاغل وابسته به آن از جمله مشاغلی می باشد که به موازات خدمات و مزایای غیر قابل انکار آن مشکلاتی را هم برای متصدیان آن به همراه دارد، پزشکان و پیرا پزشکان همواره در کنار شادی خود از بهبود بیمار، تالعات روحی و جسمی ناشی از فوت و یا عدم بهبود کامل وی را تجربه کرده اند. موارد ناشی از بیماری یا تجویز دارو و روش های درمان اگرچه مطلوب کادر درمان نمی باشند اما در برخی موارد به دلایل گوناگون گریبان گیر بیمار شده و با شکایت بیمار، اولیاء و سرپرستان قانونی وی و یا اولیاء دم متوفی؛ کادر درمان متهم به قصور یا تقصیر منجر به فوت یا بروز عارضه برای بیمار میشوند. در این هنگام کادر درمان لازم است تا با استناد به موازین علمی و قانونی از خود دفاع نمایند.

هریک از کادر درمان در طول مدت خدمت خود بارها و بارها از کنار موارد قانونی و نظامات دولتی گذشته و یا خطایابی را مرتکب شده که اصطلاح عامه به خیر گذشته است. صدور گواهی استراحت پزشکی برای فرزند یا همسر دوست و همکار مورد اطمینان پزشک بدون اینکه بیمار توسط وی ویزیت شود، افشاء اسرار بیمار در جمع حرفه ای همکاران، تجویز چند دارو بدون در نظر گرفتن تداخلات آنها، نوشتن دارو در دفترچه شخص دیگر، تجویز بیمار و حتی صدور مجوز دفن بدون بررسی علل واقعی فوت و..... از جمله مواردی است که تحت تاثیر شرایط خاص توسط همکاران پزشک انجام می شود و شاید در لحظه انجام عمل به عواقب قانونی آن آگاه نبوده و یا احتمال بروز مشکل برای خود را نمی دهد. باید توجه داشته باشیم که محاکم قضایی یا مراجع انتظامی و کارشناسان مرتبط فقط بر اساس اسناد موجود تصمیم گیری میکنند. به نظر ایشان آنچه نوشته شده اجرا شده و نانوشته ها اجرا نشده است. بنابر این ثبت اشتباه به معنای انجام یک عمل اشتباه، موجب محکومیت خواهد بود و در مقابل عدم ثبت اقدامات صحیح درمانی کمکی به برائت متهم نخواهد کرد.

نویسندگان این کتاب تلاش کرده اند تا با پرهیز از بکاربردن اصطلاحات حقوقی و پزشکی به نحوی مهمترین مسایل قانونی مرتبط با امور پزشکی را بیان کنند که به راحتی مورد استفاده تمام رده

هاي درماني و حقوقدانان ويه ويژه دانشجويان محترم قرار گيرد. بي شك تلاش براي ساده نوشتن موجب بروز نواقص احتمالي در كتاب شده كه از نگاه تيز بين اساتيد و صاحب نظران خبره فن دور نمي ماند، اميدواريم كه آنان مارا از ارشادات ورهنمون هاي خويش محروم نسازند تا در چاپ هاي بعدي مورد استفاده همگان قرار گيرد.

دكتور فاضل گودرزي

متخصص مسموميت ها و پزشكي قانوني

عضو هيات علمي دانشگاه علوم پزشكي شيراز

goudarzi.fazel@gmail.com

شيراز ميدان نمازي، بيمارستان نمازي-دفتر گروه طب اورژانس

www.ketab.ir